

بررسی مقایسه‌ای قابلیت اتکاء اطلاعات مالی بر اساس تئوری چرخه عمر

زهره حاجیها^۱
مالک بهادری^۲

تاریخ پذیرش: ۹۷/۰۲/۲۰

تاریخ دریافت: ۹۶/۱۰/۲۲

چکیده

بر اساس تئوری رقابتی و تئوری علامت دهی، شرکت‌ها طی مراحل مختلف چرخه عمرشان دارای ویژگی‌ها و شرایط متفاوتی هستند که ممکن است بر نحوه گزارشگری مالی آنها اثرگذار باشد. پژوهش حاضر با هدف اثرپذیری قابلیت اتکا اطلاعات مالی از چرخه عمر شرکت مورد بررسی قرار گرفته است. به منظور بررسی قابلیت اتکا اطلاعات مالی بر اساس مفاهیم نظری گزارشگری مالی از دو مولفه بیان صادقانه و بی طرفی اطلاعات استفاده شده است. همچنین به منظور اندازه‌گیری این دو مولفه از شاخص مدیریت سود به عنوان عامل کاهنده قابلیت اتکای اطلاعات، به صورت معکوس و از دو معیار بی طرفی بر مبنای سودهای هر سه‌م گزارش شده دوره قبل و جاری به صورت معکوس برای ارزیابی ویژگی بی طرفی استفاده شده است. نمونه آماری این پژوهش شامل ۱۲۷ شرکت بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۰_۱۳۹۵ می‌باشد. به منظور بررسی فرضیه‌های پژوهش از تجزیه واریانس و به منظور مقایسه میانگین متغیرها از روش حداقل اختلاف معنی‌دار (LSD) و نرم افزار spss کمک گرفته شده است. یافته‌ها حاکی از آن است که بین بیان صادقانه شرکت‌ها در طی چرخه عمر تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. همچنین نتایج بررسی حاکی از آن است که بی طرفی اطلاعات ارائه شده در دوره‌های بلوغ و افول تفاوت معنی‌داری با هم ندارند؛ در حالی که بی طرفی اطلاعات ارائه شده در دوره رشد تفاوت معنی‌داری با دوره بلوغ و افول دارد. براساس نتایج می‌توان بیان کرد که سیاست‌های به کارگیری اطلاعات مالی در طی عمر شرکت متفاوت نمی‌باشد. همچنین نتایج این پژوهش مطابق تئوری علامت دهی است.

واژه‌های کلیدی: قابلیت اتکا اطلاعات مالی، تئوری چرخه عمر، آزمون LSD.

۱- دانشجویار گروه حسابداری، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شرق، تهران، ایران، (نویسنده مسئول) Drzhajiha@gmail.com

۲- دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بین‌المللی کیش، گروه حسابداری، جزیره کیش، ایران

۱- مقدمه

گزارش‌های مالی، محصول نهایی فرآیند گزارشگری مالی است. فرآیند گزارشگری مالی شامل ایجاد، انتشار، اطمینان بخشی و استفاده از اطلاعات مالی توسط استفاده‌کنندگان از این گزارش‌ها است و حوزه آن از اجرای استانداردهای گزارشگری مالی برای تهیه گزارش‌های مالی شروع و تا اطمینان بخشی، انتشار و استفاده از آنها گسترش می‌یابد. استفاده‌کنندگان برای قضاوت و تصمیم‌گیری در بازار سرمایه و ارزیابی مفاد قراردادی و مباشرت مدیریت، نیاز به اطلاعات سودمند دارند. سودمندی اطلاعات اشاره به مفهوم "کیفیت اطلاعات" دارد. کیفیت اطلاعات مالی از طریق ویژگی‌های ذاتی و ویژگی‌های سیستم گزارشگری مالی تعیین می‌شود (دیچو و همکاران، ۲۰۱۰). بر اساس مفاهیم نظری گزارشگری مالی با مقاصد عمومی ویژگی‌های کیفی اطلاعات مندرج در گزارش‌های مالی با مقاصد عمومی، ویژگی‌های کیفی اصلی در محتوای اطلاعات شامل دو بخش قابلیت اتکا و مربوط بودن می‌باشد. بنا بر مفاهیم نظری، اطلاعاتی قابل اتکاست که علاوه بر کامل بودن، عاری از اشتباه و تمایلات جانبدارانه با اهمیت باشد و به طور صادقانه معرف آن چیزی باشد که مدعی بیان آن است یا به گونه‌ای معقول انتظار می‌رود بیان کند. بنابراین قابلیت اتکا اطلاعات شامل سه مولفه بیان صادقانه، بی‌طرفی و کامل بودن اطلاعات می‌باشد. علاوه بر اهمیت این موارد، پژوهش‌های تجربی حاکی از آن است که استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری در هنگام تصمیم‌گیری به ویژگی قابلیت اتکا نسبت به ویژگی مربوط بودن تاکید بیشتری دارند (شورورزی و نیکومرام، ۱۳۸۹). با توجه به تاکید می‌کنند که بر قابلیت اتکای اطلاعات مالی وجود دارد؛ یکی از عوامل مهم و تاثیرگذار بر گزارشگری اطلاعات مالی، تئوری عمر شرکت می‌باشد که این خود تأثیر عمیقی بر تصمیم‌های استراتژیک و عملکرد شرکت می‌گذارد. بر اساس این نظریه، شرکتها در مراحل مختلف چرخه عمر از نظر مالی و اقتصادی دارای نمودگرها و رفتارهای خاصی هستند،

بدین معنی که ویژگی‌های مالی و اقتصادی کلی شرکت تحت تأثیر مرحله‌ای از چرخه عمر است که شرکت در آن قرار دارد (بیکسیا، ۲۰۰۷). این نظریه بر تفاوت در کیفیت گزارشگری شرکت در دوره‌های مختلف چرخه عمر بنا به اهداف و سیاست‌های متفاوت گزارشگری در این ادوار و میزان عدم تقاون اطلاعاتی دارد. شرکتها در سطوح مختلف چرخه عمر دارای توانایی‌های متفاوتی در بدست آوردن منابع مالی از بازار هستند. شرکتها در سطوح آغازین چرخه عمر، نسبتاً کوچک و ناشناخته هستند و خیلی کمتر توسط سرمایه‌گذاران و تحلیلگران مورد پیگیری قرار می‌گیرند. بنابراین این شرکتها عدم تقاون اطلاعاتی بسیار بالایی را دارند. در طرف دیگر شرکتها به بلوغ رسیده قابلیت حفظ موجودیت بلندمدت تری را در بازار دارا می‌باشند و به طور پیوسته از نزدیک توسط تحلیلگران و سرمایه‌گذاران مورد پیگیری قرار می‌گیرند، در نتیجه از عدم تقاون اطلاعاتی کمتری برخوردارند و دارای ریسک کمتری هستند (کرمی و آخوندی، ۱۳۹۵). از اینرو، انتظار می‌رود که در این دوره از عمر شرکت گزارشگری قابل اتکاتری در راستای پاسخ به نیازهای بازار ارایه نماید.

در دسترس بودن و شفافیت اطلاعات در باره مدیریت و سودآوری بالقوه شرکتها بزرگ باعث می‌شود که سطوح عدم اطمینان کاهش یابد. شرکتهایی که برای مدت زمان بیشتری به فعالیت خود ادامه داده‌اند، بهتر توسط سرمایه‌گذاران شناخته شده‌اند، که باعث بهبود دقت اطلاعات درباره شرکت و کاهش ریسک و افزایش قابلیت اتکای اطلاعات می‌شود (کرمی و آخوندی، ۱۳۹۵). با توجه به مطالب فوق، هدف اصلی این مقاله بررسی مقایسه‌ای قابلیت اتکای اطلاعات مالی به عنوان یکی از مولفه‌های کیفیت اطلاعات در طی چرخه عمر شرکتها می‌باشد. در این پژوهش با توجه به تعریف هیل و واهلن (۱۹۹۹) از رفتار مدیریت سود که بیان می‌کند مدیران به صورت عمدی برای ایجاد ابهام در ارزش ذاتی شرکت یا تاثیرگذاری بر تخصیص منابع، در گزارشگری مالی از قضاوت استفاده می‌کنند و همچنین با توجه به

مطالعات تجربی درباره مدیریت سود مجدداً تاکید خود را از تئوری اثباتی به سمت انگیزه های بازار سرمایه ای نظیر رفتار فرصت طلبانه مدیران تغییر داده اند (تئو و همکاران، ۱۹۹۸)؛ به منظور اندازه گیری بیان صادقانه از مدل تعدیل شده جونز (۱۹۹۱) و از بی طرفی اطلاعات بر مبنای سودهای هر سهم گزارش شده دوره قبل و جاری به عنوان عوامل کاهنده قابلیت اتکای اطلاعات استفاده می شود.

۲- مبانی نظری و مروری بر پیشینه پژوهش

نظریه چرخه عمر برای اولین بار بین سال‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ میلادی شهرت پیدا کرد. بلیک (۱۹۹۸) نظریه چرخه عمر شرکت را به صورت بسط نظریه چرخه عمر محصول توصیف نمود که از ادغام بازاریابی و اقتصاد خرد بدست آمده است. آنتونی و رامش (۱۹۹۲)، مولر (۱۹۷۲) و یان (۲۰۱۰) از جمله پژوهشگرانی در حوزه حسابداری بوده اند که تأثیر چرخه عمر شرکت را بر اطلاعات حسابداری و مباحث مالی مورد مطالعه قرار دادند. محتوای اصلی این مطالعات بر دو محور وجود مراحل گوناگون در طول چرخه عمر شرکت و ویژگی های منحصر به فرد هر مرحله از مراحل دیگر استوار است (کالونگی و سیلولا، ۲۰۰۸). این پژوهشگران چهار مرحله تولد، رشد، بلوغ و افول را برای توصیف چرخه عمر شرکت بیان کردند که هر کدام از این مراحل ویژگی خاص خود می باشند. به عنوان نمونه شرکت در مرحله رشد در دارایی های مولد سرمایه گذاری می کند و سعی دارد نقدینگی خود را افزایش دهد. اصولاً شرکت های در این مرحله دارای رشد فروش و رشد مخارج سرمایه ای بالا هستند (چرچیل ولویز، ۱۹۸۳؛ نیسیم و پنمن، ۲۰۰۱). از این رو یکی از استراتژی های رشد فروش و رقابت در بازار، تنوع محصولات می باشد. در مرحله بلوغ شرکت فروش با ثبات و متعادلی را تجربه نموده و نیاز به وجوه نقد در اکثر موارد از طریق منابع داخلی تأمین می شود. اندازه ی دارایی های این شرکت ها نیز به تناسب بیشتر از اندازه دارایی های شرکت های در مرحله رشد بوده و نسبت سود تقسیمی در این شرکتها

معمولاً بین ۵۰٪ تا ۱۰۰٪ در نوسان است. به دلیل وفور نقدینگی و کاهش اتکاء به سیاست تأمین مالی از خارج، عموماً بازده سرمایه گذاری یا بازده سرمایه گذاری تعدیل شده معادل یا بیش از نرخ تأمین سرمایه است (آدیزس، ۱۹۹۸). شرکت در دوره افول از توان نقدینگی پایینی برخوردار است و شرکت به منظور ایفای تعهداتش به هزینه های تأمین مالی روی می آورد و شرایط رقابتی در این مرحله زیادت می شود. با توجه به شدت بدهی و کاهش نقدینگی و عدم سرمایه گذاری در شرکت، ریسک افزایش می یابد و در نهایت با توجه به افت میزان فروش، جایگزینی فناوری یا حتی منسوخ شدن محصولات روبرو و زیان عملیاتی بیشتر می شود (بلیک، ۱۹۹۸). از اینرو، شرکت برای بقای خود در هر مرحله از چرخه عمر استراتژی های رقابتی خاصی را دنبال می کند که آن را از رقبای خود متمایز می سازد و این موضوع بر نحوه گزارشگری برون سازمانی آن به عنوان یک سیاست در پی استراتژی انتخابی اش تأثیر خواهد گذاشت.

آدیزس (۱۹۸۹) بیان می کند که همه موجودات زنده از جمله نباتات، جانوران و انسان ها همگی از منحنی عمر یا چرخه عمر پیروی می کنند. همه این موجودات متولد می شوند، رشد می کنند، به پیری می رسند و در نهایت می میرند ای سیستم های زنده در هر مرحله از چرخه عمر خود دارای الگوی رفتاری خاص به منظور چیرگی بر مسائل آن دوره و مشکلات مربوط به انتقال از یک دوره به دوره دیگر هستند. تئوری چرخه عمر شرکت فرض می کند که شرکت ها همچون تمامی موجودات زنده که متولد می شوند، رشد می کنند می میرند، دارای منحنی عمر یا چرخه عمر هستند (کرمی و عمرانی، ۱۳۸۹). بیکسی (۲۰۰۷) یکی از ویژگی های اقتصاد ی شرکتها را چرخه عمر آنها می داند (به نقل از رستمی، سیدی و سلمانیان، ۱۳۹۳). از اینرو کیفیت اطلاعات منتشره شرکت ها نیز هم از بعد درون سازمانی و هم برون سازمانی در پیروی از ویژگی شرکت در آن دوره خاص از چرخه عمر آن متفاوت است. چرا که مدیران نیز در هر دوره تصمیمات متفاوتی برای شرکت اتخاذ می

آنها نشان داد در مرحله رشد اقلام تعهدی و جریانات نقدی آزاد دارای بار اطلاعاتی هستند. حسن و حبیب (۲۰۱۷) در پژوهشی به بررسی ارتباط بین نوسانات ویژه و مراحل چرخه عمر شرکت پرداختند. نتایج آنها بیانگر آن بود که عملکرد شرکت و دسترسی به اطلاعات در مراحل چرخه عمر شرکت متفاوت است و چنین تغییراتی بر عدم اطمینان در مورد جریانهای نقدی آینده و بازده سهام تأثیر می گذارد. پورحیدری و عالی پور (۱۳۹۰) در تحقیقی به بررسی رفتار داده‌های حسابداری با توجه به چرخه های تجاری در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج این تحقیق نشان داد که در بورس اوراق بهادار تهران بین برخی از متغیرهای حسابداری (رشد فروش و حاشیه سود ناخالص) با چرخه های تجاری ارتباط معناداری وجود دارد و در رابطه با برخی از متغیرها (مانند تغییر کل دارایی‌ها) نیز هیچ‌گونه ارتباطی مشاهده نشد. همچنین، یافته های این تحقیق نشان داد که ارتباط بین داده های حسابداری با چرخه های تجاری تحت تاثیر اندازه شرکت ها و چرخه ای یا غیر چرخه ای بودن شرکت ها (ویژگی های خاص شرکت ها) است.

رستمی و همکاران (۱۳۹۳) به بررسی تاثیر چرخه عمر بر عملکرد شرکت ها پرداخته اند. با استفاده از داده های نمونه آماری متشکل از ۶۸۵ سال - شرکت برای دوره زمانی پنج ساله ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۰ با کمک متغیرهای چرخه عمر شامل رشد فروش، سود تقسیمی و مخارج سرمایه ای نمونه به سه طبقه شامل شرکت های در مرحله رشد، مرحله بلوغ و مرحله افول دسته بندی شد. یافته های پژوهش آشکار ساخت که میانگین معیارهای ارزیابی کیو توپین و بازده دارایی ها در مراحل مختلف چرخه عمر شرکت ها با یکدیگر تفاوت معنی داری دارند، بررسی های بیشتر نشان داد که میانگین کیو توپین در دو مرحله رشد و افول تفاوت معناداری با یکدیگر داشته و میانگین معیار مذکور برای شرکت های در مرحله افول بیشتر از شرکت های در مرحله رشد است. همچنین نتیجه آزمون مشابه درباره مقدار بازده دارایی ها نیز نشان داد که این معیار در مراحل رشد و بلوغ و همچنین

کنند که اطلاعات با ویژگی های کیفی متفاوتی را می طلبد، لذا از بعد سیستم حسابداری مدیریت نیز بررسی موضوع تحقیق می تواند حایز اهمیت باشد.

دیچو (۱۹۹۴) وضعیت ثابت شرکت را چنین توصیف می کند که شرکت نه در حال رشد و نه در حال افول باشد؛ نیازمند وجه نقد نسبتا ثابتی است. دیچو همچنین استدلال می کند زمانی که شرکت نتواند در وضعیت ثابتی بماند، جریان وجه نقد مشکلات زمانبندی و تطابق را نشان می دهد و در نتیجه، اقلام تعهدی را کاهش می دهد. تحقیقات متفاوتی به مطالعه اثر چرخه عمر شرکت پرداخته شده است. جنکینز و همکاران (۲۰۰۴) به بررسی اثر چرخه عمر شرکت در مربوط بودن ارزش مؤلفه های سود پرداختند. نتایج تحقیق آنان، مربوط بودن ارزش مؤلفه های سود را از طریق تاکید بر سودآوری در مراحل پایانی چرخه عمر، به جای تاکید بر رشد در مراحل اولیه چرخه عمر نشان می دهند. آهارونی و همکاران (۲۰۰۶) به مقایسه توان توضیحی معیارهای مبتنی بر جریان های نقدی و معیارهای مبتنی بر اقلام تعهدی در تبیین ارزش واحدهای تجاری در مراحل مختلف چرخه عمر پرداختند و نتایج تحقیق آنها نشان داد که در مرحله رشد توان توضیحی معیارهای مبتنی بر جریان های نقدی بیشتر بوده، درحالی که در مراحل بلوغ و افول توان توضیحی معیارهای مبتنی بر اقلام تعهدی بیشتر است. جعفر (۲۰۱۰) به بررسی رابطه بین چرخه عمر شرکت، رویکرد حسابداری دارایی های نامشهود شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار استرالیا پرداخت. نتایج حاصل از پژوهش وی بیانگر این بود که بر مبنای رویکرد مبتنی بر منابع، مالکان و مدیران شرکت می توانند با مدیریت و انباشته کردن منابع (دارایی های مشهود و نامشهود) کمیاب و ارزشمند، مزیت های رقابتی را برای شرکت به وجود آورند. هریبار و ویدا (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی قیمت گذاری اشتباه جریان نقدی و اقلام تعهدی در مراحل مختلف عمر شرکت پرداختند. نتایج آنها حاکی از آن بود که اقلام تعهدی و جریانات نقدی آزاد همبستگی منفی با مرحله بلوغ دارند. همچنین نتایج

۴- روش‌شناسی پژوهش

با در نظر گرفتن هدف پژوهش مبنی بر بررسی مقایسه‌ای، قابلیت اتکا اطلاعات مالی در طی چرخه عمر شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، روش تحقیق، بررسی وجود رابطه و مقایسه در همبستگی بوده و روش‌شناسی تحقیق از نوع پس‌رویدادی (با استفاده از اطلاعات گذشته) می‌باشد. همچنین این تحقیق از نظر تئوری در گروه تحقیقات اثباتی، و از نظر دسته‌بندی تحقیق بر مبنای هدف از نوع کاربردی بوده و انجام پژوهش در چارچوب استدلال قیاسی-استقرایی است.

جامعه تحقیق حاضر به حذف سیستماتیک بدست آمده است. جامعه مذکور شامل شرکت‌هایی است که مجموعه شرایط زیر را داشته باشند: پایان سال مالی آنها ۲۹ اسفند ماه باشد، در دوره تحقیق در تابلوی سازمان بورس حضور داشته باشند، جزو شرکت‌های سرمایه‌گذاری، بانکها و بیمه‌ها نباشند، داده‌های مورد نیاز تحقیق آنها در دسترس باشند با توجه به معیارهای فوق، ۱۲۷ شرکت قادر به احراز شرایط فوق گردیدند. که با توجه به محدود بودن حجم جامعه همه آنها به عنوان نمونه انتخاب شدند.

داده‌های گردآوری شده در این پژوهش در سه مرحله تحلیل می‌گردد. ابتدا شرکت‌های عضو نمونه آماری با استفاده از متغیرهای تفکیک‌کننده به مراحل رشد، بلوغ و افول طبقه‌بندی می‌شوند. سپس با استفاده از مدل تعدیل شده جونز (۱۹۹۱) به صورت معکوس و معیار معکوس بی‌طرفی بر مبنای سودهای هر سهم گزارش شده دوره قبل و جاری، قابلیت اتکا اطلاعات مالی تعیین می‌شود و در مرحله آخر برای بررسی فرضیه‌های پژوهش از تجزیه واریانس و به منظور مقایسه میانگین متغیرها از آزمون روش حداقل اختلاف معنی‌دار (LSD) و نرم افزار spss کمک گرفته می‌شود. این آزمون به منظور مقایسه میانگین بین دو گروه (تیمار) استفاده می‌شود. این روش مورد تأیید بسیاری از محققین می‌باشد. کارمر و اسوانسن در مطالعه‌ای که در مورد تعدادی از روش‌های مقایسه‌ای چندگانه انجام دادند اعلام کردند که روش حداقل

مراحل رشد و افول تفاوت معناداری با یکدیگر دارند. پورزمانی و جمشیدی (۱۳۹۴) در پژوهشی به تأثیر چرخه عمر شرکت بر رابطه کیفیت افشا و ساختار سرمایه پرداختند. نتایج آنها نشان داد هر دو مرحله رشد و افول از چرخه عمر شرکت رابطه معنی‌داری بین کیفیت افشای اطلاعات حسابداری یک شرکت و ساختار سرمایه وجود دارد، در حالی که رابطه‌ای در مرحله بلوغ دیده نشد. سرلک، فرجی و بیات (۱۳۹۴) به بررسی رابطه بین ویژگی‌های مالی شرکت و ساختار سرمایه در مراحل چرخه عمر شرکت پرداختند. نتایج حاصل از بررسی ۲۳۱ شرکت نشان می‌دهد که علیرغم تفکیک چرخه عمر شرکتها به مراحل رشد، بلوغ و افول، تفاوتی در نحوه تأمین مالی آنها مشاهده نشد. شرکتها در هر سه مرحله از چرخه عمرشان تأمین مالی از طریق بدهی را ترجیح می‌دهند.

پورزمانی و ایمان (۱۳۹۵) به مقایسه توان پیش‌بینی بازده مورد انتظار در چرخه عمر شرکت با استفاده از مدل چهار عاملی کارهات پرداختند. در این پژوهش اطلاعات مالی ۲۰۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در طی دوره زمانی ۲۸۳۲ تا ۲۸۳۱ بررسی شده است. نتایج تحقیق نشان داد که بازده مورد انتظار پیش‌بینی شده با استفاده از مدل چهار عاملی کارهات در دوران رشد و بلوغ شرکت به بازده واقعی نزدیکتر است. اما در دوران افول به بازده واقعی نزدیک نیست.

۳- فرضیه‌های پژوهش

با توجه به مبنای نظری مطروحه و اهمیت بررسی مقایسه‌ای قابلیت اتکا اطلاعات مالی در طی چرخه عمر شرکتها و به منظور تفکیک ویژگی قابلیت اتکا اطلاعات مالی شامل بیان صادقانه و بی‌طرفی، فرضیات فوق تبیین می‌گردد:

فرضیه اول: بیان صادقانه اطلاعات مالی در طی چرخه عمر شرکت‌ها تفاوت معناداری دارد.

فرضیه دوم: بی‌طرفی اطلاعات مالی در طی چرخه عمر شرکت‌ها تفاوت معناداری دارد.

• **اندازه‌گیری ویژگی قابلیت اتکا اطلاعات مالی**
 طبق مفاهیم نظری گزارشگری مالی قابلیت اتکا اطلاعات مالی شامل بیان صادقانه و بی طرفی می باشد (دیلمی و رضانی، ۱۳۹۲). در این پژوهش به منظور بررسی و سنجش بیان صادقانه (Representational faithfulness) از شاخص مدیریت سود به عنوان عامل کاهنده قابلیت اتکای اطلاعات، به صورت معکوس استفاده شده است. اطلاعاتی قابل اتکا است که عاری از اشتباه و تمایلات جانبدارانه بااهمیت، به طور منصفانه و بی طرفانه تهیه شده و به طور صادقانه مبین ارزشهای موردانتظار باشد (آقایی و همکاران، ۱۳۹۲). این ویژگی در سود حسابداری به عنوان نتیجه عملیات واحد اقتصادی بیش از بقیه معیارها متبلور می شود چرا که طبق ویژگی بیان صادقانه اطلاعات باید اثر معاملات و سایر رویدادهایی را که ادعا می کند بیانگر آن است یا به گونه‌ای معقول انتظار می رود بیانگر آن باشد، را به طور صادقانه بیان کند. به دلیل اینکه سود تغییرات در ارزش اقتصادی شرکت را گزارش می کند، سود گزارش شده هر چقدر به سود واقعی (سود اقتصادی) نزدیکتر باشد، معیار بهتری از بیان صادقانه خواهد بود (سجادی، تاکر و محمودی، ۱۳۹۰). از اینرو، برای محاسبه این شاخص از مدل تعدیل شده جونز استفاده شده است. بر مبنای مطالعات برخی از پژوهشگران مانند دچو و همکاران (۱۹۹۵)، بنتیش و همکاران (۱۹۹۸) مدل تعدیل شده جونز قدرتمندترین مدل برای توصیف و پیش بینی مدیریت سود را فراهم می آورد. اقلام تعهدی، عوامل تعدیل در جریان‌های نقد ناشی از عملیات واحد تجاری است. اگرچه سود حسابداری نسبت به جریان‌های نقد، معیار مناسب‌تری جهت ارزیابی رویدادهای اقتصادی شرکت محسوب می شود، اما جزء تعهدی سود در معرض دستکاری مدیران، اشتباه در برآورد و تخصیص جریان‌های نقد به سایر دوره‌ها قرار دارد. از این رو کیفیت سود به عنوان کیفیت اقلام تعهدی تعبیر می شود (دیچو و همکاران، ۲۰۰۹). کل اقلام تعهدی جاری برای شرکت i در سال t بصورت زیر، محاسبه می شود:

اختلاف معنی دار روش بسیار مؤثری برای نشان دادن اختلاف های واقعی میانگین ها می باشد (مونتگمری، ترجمه دهقانی، ۱۳۸۶).

۵- مدل و متغیرهای پژوهش

• اندازه‌گیری و تفکیک مراحل چرخه عمر

در این تحقیق برای اندازه‌گیری و تفکیک مراحل چرخه عمر از الگوی آنتونی و رامش (۱۹۹۲) و بلک (۱۹۹۸) به منظور دسته بندی مناسب سال-شرکت استفاده شده است. مشاهدات سال-شرکت، با استفاده از روش دسته بندی چند متغیره به منظور جلوگیری از آریب بودن نتایج، به سه مرحله چرخه عمر تقسیم می شوند. به منظور تفکیک شرکت ها به مراحل چرخه عمر از چهار متغیر: رشد فروش، مخارج سرمایه ای، نسبت سود تقسیمی و سن شرکت استفاده شده است. مبنای تفکیک شرکت ها به مراحل چرخه عمر در این پژوهش نیز مشابه رویه های مورد استفاده در پژوهش های آنتونی و رامش (۱۹۹۲) و پارک و چن (۲۰۰۶) به صورت زیر است:

ابتدا مقدار هر یک از متغیرهای رشد فروش، مخارج سرمایه ای، نسبت سود تقسیمی و سن (عمر) شرکت برای هر سال-شرکت محاسبه شده است. سال-شرکت ها بر اساس هر یک از چهار متغیر مذکور و با استفاده از پنجک های آماری در هر صنعت به پنج طبقه تقسیم می شود که با توجه به قرار گرفتن در پنجک، نمره ای بین ۱ تا ۵ می گیرند. سپس برای هر سال-شرکت، نمره ای مرکب بدست می آید که با توجه به شرایط زیر در یکی از مراحل رشد، بلوغ و افول طبقه بندی می شود:

- ◀ الف- در صورتیکه مجموع نمرات بین ۱۶ و ۲۰ باشد، در مرحله رشد
- ◀ ب- در صورتیکه مجموع نمرات بین ۹ و ۱۵ باشد، در مرحله تثبیت یا بلوغ
- ◀ ج- در صورتیکه مجموع نمرات بین ۴ و ۸ باشد، در مرحله افول

رابطه (۱)

$$TCA_{it} = (\Delta CA_{it} - \Delta Cash_{it}) - (\Delta CL_{it} - \Delta STDebt_{it})$$

TCA_{it} : کل اقلام تعهدی شرکت i در سال t

ΔCA_{it} : تغییر در دارایی‌های جاری شرکت i بین سال $t-1$ و t

ΔCL_{it} : تغییر در بدهی‌های جاری شرکت i بین سال $t-1$ و t

$\Delta Cash_{it}$: تغییر در بدهی‌های شرکت i بین سال $t-1$ و t

$\Delta STDebt_{it}$: هزینه استهلاک شرکت i در سال t

ابتدا از معادله زیر و با استفاده از روش OLS برای تمام شرکت‌های نمونه، اقلام تعهدی اختیاری را در یک دوره زمانی مشخص، محاسبه می‌کنیم.

مدل (۱)

$$TCA_{it} / TCA_{it-1} = \alpha_0 + \alpha_1 * (1/TA_{it-1}) + \alpha_2 * (\Delta REV_{it} / TA_{it-1}) + \epsilon_{it}$$

TCA_{it} : کل اقلام تعهدی شرکت i در سال t

TA_{it} : جمع کل دارایی‌های شرکت i در سال t

ΔREV_{it} : تغییر در درآمد فروش شرکت i بین سال $t-1$ و t

با استفاده از برآوردهای α_1 و α_2 بخش غیر اختیاری اقلام تعهدی جاری کل را بصورت زیر محاسبه می‌نماییم:

مدل (۲)

$$NDAC_{it} = \alpha_0 + \alpha_1 * (1/TA_{it-1}) + \alpha_2 * (\Delta REV_{it} - \Delta AR_{it} / TA_{it-1}) + \epsilon_{it}$$

TA_{it} : جمع کل دارایی‌های شرکت i در سال t

ΔREV_{it} : تغییر در درآمد فروش شرکت i بین سال $t-1$ و t

ΔAR_{it} : ما بالتفاوت حساب‌های دریافتی شرکت i در سال t

سپس از اقلام تعهدی اختیاری مطلق (DAC) را بعنوان بخش دیگری از کل اقلام تعهدی جاری، تعریف می‌کنیم.

رابطه (۲)

$$|DAC_{it}| = |TCA_{it} / TA_{it-1} - NDAC_{it}|$$

کیفیت اقلام تعهدی توسط اقلام تعهدی اختیاری مطلق، نشان داده می‌شود (DAC). با ثابت بودن سایر عوامل، هرچه مقدار عددی DAC بیشتر باشد، کیفیت اقلام تعهدی، کمتر است. باروآ از بین معیارهای معرفی شده در رساله دکترای خود معیار فوق را یکی از بهترین معیارها برای بیان صادقانه معرفی نموده است زیرا یکی از معیارهای اقلام تعهدی غیر عادی می‌باشد (باروآ، ۲۰۰۶، ص ۲۸). از اقلام تعهدی غیر عادی در تحقیقات داخلی نیز استفاده شده است (سجادی و همکاران، ۱۳۹۰)

• اندازه گیری ویژگی بی طرفی

بی طرفی در اطلاعات مالی، فقدان تعصب در اطلاعات گزارش شده برای رسیدن به نتایج از قبل پیش‌بینی شده تعریف شده است (FASB ۱۹۸۰ به نقل از باروآ، ۲۰۰۶) و (سجادی و همکاران، ۱۳۹۰). لذا، به منظور ارزیابی ویژگی بی طرفی ($Neutrality$) براساس تحقیق باروآ (۲۰۰۶) از دو معیار معکوس بی طرفی بر مبنای سودهای هر سهم گزارش شده دوره قبل و جاری استفاده شد. این شاخص بیانگر شرکت‌هایی است که با نوسانات در سود مواجه می‌شوند و یا با آن مقابله می‌کنند. از ویژگی‌های این دو معیار استفاده از داده‌های صورت‌های مالی است (باروآ، ۲۰۰۶). این متغیرها به عنوان شاخص در شرکت‌هایی به کار گرفته می‌شود که تغییر در رقم سود آنها مثبت و با تغییرات اندکی باشد به بیان دیگر شرکت‌هایی مد نظر قرار می‌گیرند که تغییرات سود آنها منفی نباشد و از کاهش سودها، اجتناب کنند. همچنین افزایش تغییرات سود این شرکتها، میزان معقولی باشد؛ میزان تعیین شده برای این افزایش در تابع توزیع تغییرات سود حداکثر تا پنج درصد خطای تابع توزیع نرمال باشد، دارای بی طرفی کامل و نمره یک، در غیر این صورت با وجود تغییرات کاهش و یا افزایش از حد مجاز (در محدوده ۵ درصد) خطای باقیمانده به عنوان

نگاره ۲- آمار توصیفی متغیرهای قابلیت اتکا
اطلاعات مالی

بی طرفی	بیان صادقانه	آماره
۰/۵۴۳۳	۰/۵۵۰۸	میانگین
۱	۰/۴۴	میانه
۰/۴۹۸۴۵	۰/۴۱۳۶۱	انحراف معیار
۰	۰/۰۱	کمترین
۱	۱/۹۷	بیشترین

• آزمون فرضیه های پژوهش

در این پژوهش به منظور آمار استنباطی از تجزیه واریانس (ANOVA) استفاده می شود. با توجه به ماهیت متغیر چرخه عمر شرکت در این پژوهش از آزمون مقایسه ای میانگین های چند گروه (بیش از دو گروه) یا چند جامعه استفاده می شود. لذا فرض صفر در این آزمون برابری میانگین تمام گروه ها و رد نشدن آن به معنای موثر نبودن اثر متغیر گروهی است. بدین صورت که فرض $H_0: \mu_i = \mu_j$ را برای تمام $i \neq j$ آزمون نمائیم. چنانچه اختلاف میانگین بین دو گروه (تیمار) بیش از مقدار ثابت LSD باشد، به معنی اختلاف معنی دار بین دو گروه می باشد. بنابراین رد فرض صفر بیانگر معناداری مدل بوده و نشان می دهد میانگین حداقل یکی از گروه ها متفاوت از دیگری است. اما اینکه تفاوت بین کدام گروه ها وجود دارد مشخص نیست و باید به سراغ روش هایی برای مقایسه جفت جفت میانگین ها رفت. این مجموعه روش ها در بسته ای با عنوان آزمون های post Hoc شناخته می شود. به منظور انجام این روش از آزمون LSD استفاده شده است. این روش یکی از موثرترین شیوه های مقایسه ای بین چند گروه برای نشان دادن اختلاف های واقعی میانگین ها می باشد.

آزمون فرضیه اول: بررسی نتایج تجزیه واریانس بیان صادقانه در چرخه عمر شرکت ها نشان داد تفاوت معنی داری بین ویژگی بیان صادقانه وجود دارد ($\text{sig} > 0,05$). از این رو فرض H_0 پذیرش و فرض H_1 رد می شود. به عبارتی بین ویژگی بیان صادقانه شرکت ها در طی چرخه عمر تفاوت معنی داری وجود ندارد (نگاره ۳).

عدم بی طرفی (نمره صفر) در نظر گرفته می شود (همان منبع).

۶- یافته های پژوهش

• آمار توصیفی

به منظور بررسی مشخصات عمومی متغیرها، همچنین برآورد مدل و تجزیه و تحلیل دقیق آن ها، آشنایی با آمار توصیفی مربوط به متغیرها لازم است. آمار توصیفی به محاسبه پارامترهای جامعه می پردازد و شامل شاخص های مرکزی و پراکندگی جامعه و... می باشد. در نگاره شماره (۱) آمار توصیفی متغیرهای پژوهش شامل میانگین، میانه، بیشینه، کمینه، انحراف معیار آورده شده است.

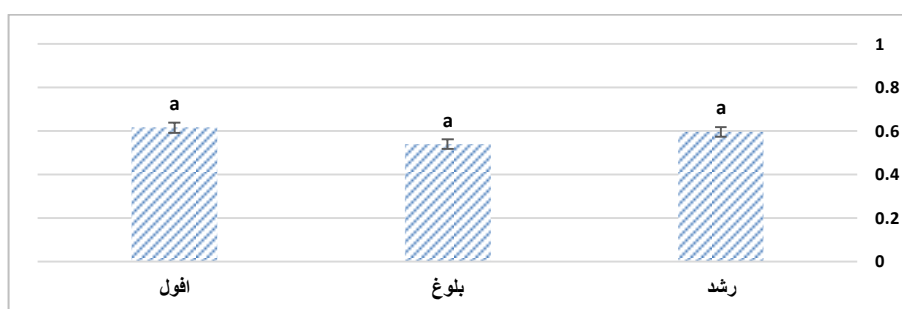
نگاره ۱- فراوانی شرکت ها بر اساس چرخه عمر

چرخه عمر	فراوانی	درصد
افول	۳۳	۴/۳
بلوغ	۶۳۸	۸۳/۷
رشد	۹۱	۱۱/۹

بررسی مشاهدات بر مبنای چرخه عمر نشان داد ۳۳ مشاهده در دوره افول، ۶۴۸ مشاهده در دوره بلوغ و ۹۱ مشاهده در دوره رشد بودند. با توجه به یافته های آماری می توان بیان نمود، بیشتر شرکت های عضو بورس اوراق بهادار تهران در مرحله بلوغ قرار دارند. همچنین نتایج آمار توصیفی در جدول ذیل نشان داده شده است. همانطور که ملاحظه می گردد میانگین معیار بیان صادقانه شرکت ها برابر ۰/۵۵۰۸ و بی طرفی شرکت ها برابر ۰/۵۴۳۳ می باشد. همچنین انحراف معیار متغیر بی طرفی بیشترین مقدار را به خود اختصاص داده است. این بدان معنا می باشد که پراکندگی این متغیر در بورس اوراق بهادار تهران نسبت به بیان صادقانه بیشتر است. همچنین با توجه به نزدیک بودن میانگین و میانه متغیرهای پژوهش می توان استنباط نمود که دارای داده های نرمال هستند.

نگاره ۳- تجزیه واریانس بیان صادقانه در چرخه عمر

متغیر	چرخه عمر	میانگین	انحراف معیار	آماره F	سطح معنی داری	نتیجه آزمون
بیان صادقانه	رشد	۰/۵۹۷	۰/۴۱۱	۱/۱۶۱	۰/۳۱۴	تفاوت ندارند (عدم رد H_0)
	بلوغ	۰/۵۴۱	۰/۴۱۲			
	افول	۰/۶۱۶	۰/۴۵۴			

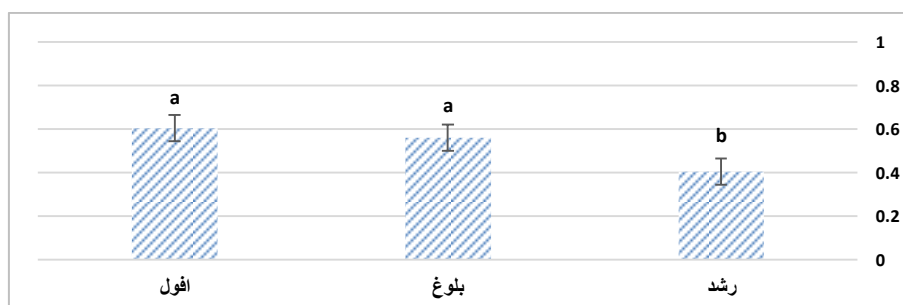
نمودار ۱- مقایسات میانگین بیان صادقانه در چرخه عمر شرکت ها

مقایسات میانگین نشان داد ویژگی بی طرفی دوره‌های بی بلوغ و افول تفاوت معنی داری نداشت در حالی که بی طرفی در دوره رشد تفاوت معنی داری با دوره بلوغ و افول نشان داد (نگاره ۴).

آزمون فرضیه دوم: نتایج تجزیه واریانس ویژگی بی طرفی شرکت نشان داد در طی چرخه عمر شرکت تفاوت معنی داری با هم دارند ($\text{sig} < 0,05$). از این رو فرض H_0 رد و فرض H_1 پذیرش می‌شود. بررسی

نگاره ۴- تجزیه واریانس بی طرفی در چرخه عمر

متغیر	چرخه عمر	میانگین	انحراف معیار	آماره F	سطح معنی داری	نتیجه آزمون
بی طرفی	رشد	۰/۴۰۶۶	۰/۴۹۴	۴/۰۵۶	۰/۰۱۸	تفاوت دارند (رد H_0)
	بلوغ	۰/۵۶	۰/۴۹۶			
	افول	۰/۶۰۶	۰/۴۹۶			

نمودار ۲- مقایسات میانگین بی طرفی در چرخه عمر شرکت

۷- نتیجه گیری و بحث

در این پژوهش به بررسی مقایسه قابلیت اتکا اطلاعات مالی در طی چرخه عمر در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته شد. به منظور اندازه گیری قابلیت اتکا اطلاعات مالی طبق مفاهیم نظری گزارشگری مالی از مولفه بیان صادقانه و بی طرفی استفاده شد. همچنین به منظور بررسی اثر چرخه عمر شرکت از مدل آنتونی و رامش (۱۹۹۲) استفاده شده است. به طور خلاصه، بررسی نتایج تجزیه واریانس نشان داد بین ویژگی بیان صادقانه شرکت ها در طی چرخه عمر تفاوت معنی داری وجود ندارد. به عبارتی در دوره های مختلف چرخه عمر شرکت ها در گزارشگری مالی و این معیار را بیشتر رعایت نمی کنند. برای این منظور آنها در دوه خاصی دست به مدیریت سود بیشتر نسبت به سایر ادوار زده اند. بنابراین براساس نتایج می توان بیان کرد که سیاست های به کارگیری اقلام تعهدی اختیاری در طی عمر شرکت های بورس اوراق بهادار تهران متفاوت نمی باشد. به عبارت دیگر رویه های یکنواختی جهت ارائه جانبدارانه اطلاعات در طی عمر شرکت دارند. این نتایج مغایر با نتایج پژوهش آنتونی و رامش (۱۹۹۲)، سوجیانیس (۱۹۹۶)، بلک (۱۹۹۸)، و جنگینز (۲۰۰۴) می باشد. آنها معتقدند کیفیت بیان صادقانه اطلاعات در مراحل مختلف چرخه عمر متفاوت است. البته شاید دلیل عدم تفاوت این کیفیت در شرکت های بورس اوراق بهادار تهران را بتوان در عدم تنوع حضور شرکت هایی در مراحل مختلف چرخه عمر در بورس جستجو نمود زیرا اغلب شرکت های مورد بررسی در این تحقیق در مرحله بلوغ یا تثبیت بودند (بیش از ۹۳ درصد جامعه مورد بررسی)، آنها اغلب سیاست های گزارشگری خود را تثبیت نموده و نیازی به جلب بازار برای اثبات خود و جذب منابع زیاد برای انجام پروژه های خود ندارند. به عبارتی آنها در بازار جا افتاده اند و تثبیت شده اند. از دلایل دیگر متفاوت بودن این نتایج با تحقیقات پیشین می توان به انگیزه های مدیران (مانند انگیزه های پاداش و سیاسی) و شرایط خاص بورس اوراق

بهادار تهران اشاره نمود. به عبارتی انگیزه مدیران در مدیریت سود ممکن است بیشتر برخاسته از تیوری پاداش و انگیزه های سیاسی باشد تا انگیزه کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و تیوری جذب منابع. همچنین نتایج بررسی های پژوهش حاکی از آن است که بی طرفی اطلاعات ارائه شده در دوره های بلوغ و افول تفاوت معنی داری با هم ندارند؛ در حالی که بی طرفی اطلاعات ارائه شده در دوره رشد تفاوت معنی داری با دوره بلوغ و افول دارد. شاید بتوان گفت یکی از دلایل این نتایج این است که شرکت در مرحله رشد سعی می کند به سرمایه گذاری و نقدینگی لازم دست یابد. به منظور رسیدن به این هدف، با ارائه اخبار خوب و نرمال در مورد شرایط مالی و بازدهی خود، به ارائه اطلاعات مالی به بازار دست میزند. براساس نظریه علامت دهی، شرکت ها از انگیزه کافی برای انتشار اطلاعات هدفدار برخوردار هستند. بنابراین موجب متفاوت شدن کیفیت اطلاعات می گردد. از اینرو بر اساس این معیار شرکت های در مرحله افول اطلاعاتی به بازار ارایه می دهند که کمتر دارای معیار بی طرفیست و بیشتر با اهداف آنها از ارایه اطلاعات به بازار همراه است. از آنجا که در ایران و خارج از ایران، پژوهشی که به بررسی اثر چرخه عمر شرکت بر بی طرفی اطلاعات بپردازد، انجام نشده است؛ لذا مقایسه نتایج این پژوهش با مطالعات داخلی و خارجی امکان پذیر نمی باشد. با توجه به نتایج این پژوهش مبنی بر متفاوت بودن بی طرفی اطلاعات در طی عمر شرکت، پیشنهاد می شود که سرمایه گذاران و تصمیم گیرندگان در تحلیل تصمیمات سرمایه گذاری و سایر تصمیمات، عامل اساسی و حیاتی چرخه عمر را به عنوان یکی از متغیرهای با اهمیت تصمیم در نظر داشته باشند به عبارتی برای سرمایه گذاری در شرکت هایی که در مرحله رشد هستند به بی طرفی اطلاعات کمتر اتکا نموده و اخبار خوب و بد هر دو را مورد بررسی قرار دهند زیرا این شرکت ها نسبت به سایرین بیشتر تمایل به ارایه اخبار خوب از خود دارند. از طرفی با توجه به نتایج می توان بیان نمود که بیشتر شرکت های عضو بورس اوراق بهادار تهران در مرحله بلوغ قرار

فصلنامه دانش مالی تحلیل اوراق بهادار. سال ۶، شماره ۱۸. صص ۳۱-۴۷.

* سجادی، سید حسین، تاکر، رضا، محمودی، علی، (۱۳۹۰)، رابطه سرمایه گذاران نهادی با کیفیت سود، مطالعات تجربی حسابداری مالی، دوره ۸، شماره ۲۹، بهار ۱۳۸۹، صص ۱۱۵-۱۳۷.

* سرلک، نرگس، فرجی، امید و بیات، فاطمه (۱۳۹۴)، رابطه بین ویژگیهای مالی شرکت و ساختار سرمایه در مراحل چرخه عمر شرکت، پژوهشهای حسابداری مالی و حسابرسی، سال ۷، شماره ۷۷، صص ۱-۷.

* شورورزی، محمدرضا و نیکومرام، هاشم (۱۳۸۹)، ارائه مدلی برای ارزیابی کیفیت سود با استفاده از خصوصیات کیفی مفاهیم نظری گزارشگری مالی در ایران. تحقیقات حسابداری و حسابرسی. شماره ۷، صص ۱-۲۶.

* کرمی، غلامرضا و آخوندی، امید (۱۳۹۵)، چرخه عمر شرکت و هزینه حقوق صاحبان سهام شرکتها، سال ۱۳، شماره ۵۲، صص ۲۹-۵۱.

* کرمی، غلامرضا و عمرانی، حامد (۱۳۸۹)، تاثیر چرخه عمر شرکت بر میزان مربوط بودن معیارها ی ریسک و عملکرد، مجله پژوهشهای حسابداری مالی، سال دوم، شماره ۳، صص ۴۹-۶۴.

* مونتگمری، داگلاس (۱۳۸۶)، خلاصه ای بر طرح و تجزیه آزمایش ها (ترجمه، محمدرضا دهقانی)، انتشارات: موسسه پلک.

* رستمی، سیدی، امیر و لیدا سلیمانیان (۱۳۹۳)، چرخه عمر شرکت و معیارهای ارزیابی عملکرد، مجله علمی - پژوهشی دانش حسابداری مالی، دوره ۱، شماره ۱، صص ۱۲۹-۱۴۱.

* Anthony, J. H. and Ramesh, K. (1992) Association between Accounting Performance Measures and Stock Prices: A Test of the Life Cycle Hypothesis, Journal of Accounting and Economics, Vol. 15.

* Adizes, I. (1998) corporate life cycle: How and Why corporations Grow and Die and What Do about it, Englewood Cliffs, NJ.

* Aharony, J, and Falk, H, and Yehuda, N. (2006). Corporate Life Cycle and the Value Relevance of Cash Flow versus Accrual

دارند. بر همین اساس به مشارکت کنندگان بازار سرمایه پیشنهاد می شود که برای ارزیابی شرکت های بورس برای تصمیمات تخصیص منابع به عمر شرکت توجه داشته باشند. به محققین و علاقه مندان پیشنهاد می شود در پژوهشی به بررسی اثر چرخه عمر شرکت بر مدل های مختلف مدیریت سود شامل مدل اسلوان (۱۹۹۶)، مدل دی آنجلو (۱۹۸۶)، هیلی (۱۹۸۵)، مدل جونز (۱۹۹۱) پرداخته شود. همچنین به علاقه مندان توصیه می شود به بررسی رابطه چرخه عمر شرکت و ویژگی مربوط بودن اطلاعات بپردازند.

فهرست منابع

* آقای، محمدعلی، انواری رستمی، علی اصغر، احمدیان، وحید، منظری توکلی، قاسم، (۱۳۹۲)، رتبه بندی ویژگیهای کیفی اطلاعات حسابداری بر اساس دیدگاه تهیه کنندگان، حسابرسان و استفاده کنندگان صورتهای مالی: کاربرد فرایند تحلیل سلسله مراتبی AHP، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، سال یازدهم - شماره ۸۳، صص ۲۷-۹.

* پورحیدری، امید و عالی پور، داریوش (۱۳۹۰). بررسی ارتباط بین داده های حسابداری با چرخه های تجاری در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش های حسابداری مالی، شماره ۲، صص ۱-۱۶.

* پورزمانی، زهرا و ایمان، مسعود (۱۳۹۵)، مقایسه توان پیشبینی بازده مورد انتظار در چرخه عمر شرکت با استفاده از مدل چهارعاملی کارهارت، مجله مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار، شماره بیست و ششم، صص ۲۷-۴۲.

* پورزمانی، زهرا و جمشیدی، شهرام (۱۳۹۴)، تاثیر چرخه عمر شرکت بر رابطه کیفیت افشا و ساختار سرمایه. مجله دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت. سال ۴. شماره ۱۳. صص ۵۵ - ۶۶.

* دیانتی دیلمی، زهرا و رضانی، مریم (۱۳۹۲)، تاثیر سرمایه فکری بر کیفیت اطلاعات مالی شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران.

- cycle on the value-relevance of disaggregated earnings components, *Review of Accounting and Finance*, Vol. 3, pp. 5-20.
- * Kallunki J and Silvola, H.(2008)The effect of Organizational Life Cycle Stage on the use of Activity-based Costing, *Management Accounting Research*, Vol.19, pp 62–79.
 - * Mueller, D.C. (1972) A Life Cycle Theory of the Firm, *Journal of Industrial Economics*, Vol. 20, pp199-219.
 - * Nissim, D and Penman, S. (2001).Ratio analysis and equity valuation: Form research to practice, *Review of Accounting Studies*, Vol. 6, pp 109-154.
 - * Park, Y and Chen,K.(2006)The Effect of Accounting Conservatism And Life-Cycle Stages On Firm Valuation, *Journal of Applied Business Research*, Vol .22, pp 75-92.
 - * Sugianis,T.(1996) The value Relevancy of Research Development on valuation of future Earnings, *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 21, pp 128- 142.
 - * Teoh,S.H, and Welch,I and Wong, T.J. (1998)Earnings management and the post-issue performance of seasoned equity offerings, *Journal of Financial Economics*, Vol. 50, pp 63-99
 - * Yan,Z. (2010) A New Methodology of Measuring Firm Life-Cycle Stsges, *International journal of economic perspective*.
 - Financial Information, School of Economics and Management Bolzano, Italy ,Working Paper; Vol. 34.
 - * Barua, A.(2006). Using the FASB’S qualitative characteristics in earnings quality measures, Dssertation of Ph.D in Accounting, Louisiana State University.
 - * Bixia ,X.(2007) Life Cycle Effect on the Value Relevance of Common Risk Factor , *Review of Accounting and Finance*, Vol. 6, pp 162-175.
 - * Black,E.L. (1998). Life-Cycle Impacts on the Incremental Relevance of Earnings and Cash flow Measures, *Journal of Financial Statement Analysis*, Vol. 40-56.
 - * Bontis, N. (1998)Intellectual capital: an exploratory study that develop measure and models, *Managemen decision*, Vol.36, No.2, pp 63-76.
 - * Churchill,N and Lewis,V.(1983) The five stages of small business growth, *HBR*, Vol. 61,No. 3, ,pp 30- 50.
 - * Dechow, P. (1994).Accounting earnings and cash flow as measures of firm performance: the role of accounting accruals, *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 18, pp 3-42.
 - * Dechow, P.M, and Sloan, R.G, and Sweeney, A.P. (1995). Detecting earnings management, *The Accounting Review* , Vol.70, pp 193–225.
 - * Dechow, P, and Ge, W and Schrand, C. (2010) Understanding earnings quality: a review of the proxies, their determinants and their consequences, *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 50, pp 401–344.
 - * Hasan,M.M, and Habib,A. (2017) Firm life cycle and idiosyncratic volatility, *International Review of Financial Analysis* , Vol. 50, No C, pp 164-175.
 - * Healy,P.M and wahlen, J.M. (1999)A review of the earnings management literature and its implications for standard settings,*Accounting Horizon*, Vol.13: 365-383.
 - * Hribar,P and Yehuda,N (2015)The Mispricing of Cash Flows and Accruals at Different Life-Cycle Stages, *Contemporary Accounting Research*,Vol. 32, No. 3, pp 1053–1072.
 - * Jaafar, H.(2010) Accounting Choice, Firm Life-Cycle and the Value-Relevance of Intangible Assets, *Global Review of Accounting and Finance*, Vol. 1, No. 1, pp. 18-40.
 - * Jenkins, D.S and, Kane, G.D, and Velury, U. (2004). The impact of the corporate life-